

Fokplannen

Alvorens te gaan fokken is er een aantal punten dat bekeken dient te worden. Eén van de belangrijkste voorwaarden van een serieuze fokker is de achting en liefde voor zijn dieren. Heel belangrijk is ook dat hij in staat is de aard en het karakter van zijn dieren aan te voelen. Verder moet hij beschikken over een dosis gezond verstand en behoort hij bij elke beslissing het belang van het dier voorop te stellen.

Voordat je beslist om de poes naar de kater te brengen en dus een nestje kunt verwachten, moet je jezelf afvragen of je plaats, tijd en geduld daarvoor hebt. De kittens blijven immers na hun geboorte nog minstens 13 weken bij je. Ze moeten na de boxperiode beslist de ruimte hebben om te spelen en wel in de buurt van mensen. Een jonge kat die in de eerste 13 weken van zijn leven opgesloten moet zitten en geen ervaringen opdoet, kan zich op latere leeftijd nerveus of neurotisch ontwikkelen. Dit kan zowel voor de kat als de nieuwe eigenaars een ramp zijn. Je moet tijd en geduld hebben om bijvoorbeeld 's nachts te kunnen posten bij een poes die later gaat bevallen dan gepland is en ook om bij de bevalling te kunnen blijven. Je aanwezigheid kan leven of dood betekenen voor de kittens of de poes. Als er iets mis gaat moet jij degene zijn die de dierenarts belt. Voor zover wij weten kunnen poezen dit nog steeds niet, hun telefoneren beperkt zich tot de hoorn van de haak nemen. Ook kan het nodig zijn dat je gedurende de eerste drie weken na de geboorte tijd vrij moet kunnen maken om bij de poes te blijven. Sommige poezen hebben zomaar ineens het idee dat de kittens niet op een veilige plaats liggen en gaan dan eindeloos slepen. Dit houdt voor zulke kleintjes toch zekere risico's in.

Als fokker moet je natuurlijk ook over gevoel voor humor beschikken, wanneer er zes rappe rakkertjes achter elkaar langs de gordijnen omhoog gaan, de koffiekopjes van tafel springen of aan de slinger van de klok hangen. Dan moet je kunnen lachen en denken: "toch heerlijk dat ze zo gezond zijn".

Neem vooral nooit een nest met het idee de kosten van de aanschaf van de poes terug te verdienen. Dierenartsen zijn niet gratis en de kans is altijd aanwezig dat je hun hulp hard nodig hebt. Verder zijn er onkosten aan de testen, het dekgeld, de extra voeding voor de zwangere poes, de voeding van de kittens, de entingen, de stambomen en vergeet dan vooral niet de berg grit of kattenbakvulling die gebruikt wordt tijdens de groeiperiode van het jonge grut. Je moet ook geen nest nemen omdat men beweert dat het beter is voor de gezondheid van de poes. Dat is lariekoek. Als je geen prikkel hebt om te fokken, laat dan de poes steriliseren.

Als je na het lezen van het voorafgaande toch alles wilt meemaken, de geboorte en het grootbrengen van die kleine warme hummeltjes die zo afhankelijk van je zijn, doe het dan zo verantwoord mogelijk. Begin allereerst met het verkennen van het ras. Ga eens naar een clubmatch en/of show en probeer zoveel mogelijk informatie over het ras te krijgen, zodat je de zwakke punten van je eigen poes kunt herkennen. Het is immers niet nodig om alleen maar te vermeerderen. Probeer als je fokt te verbeteren en houd dan vooral het karakter en de gezondheid in het oog. Gebruik geen dieren met ernstige gebreken; denk bijvoorbeeld ook niet dat een lichte onderbeet gecorrigeerd kan worden door gebruik te maken van een partner met een overbeet. Op die manier voeg je voor het nageslacht alleen een extra fout toe. Neem in zo'n geval een partner met een schitterend gebit. Probeer ook enige kennis op te doen over erfelijkheidsleer. Het is natuurlijk triest als iemand meerdere malen twee blauwe katten kruist in de verwachting een zwart kitten te krijgen. Met het zoeken naar een geschikte partner kun je bijvoorbeeld op tentoonstellingen katers en/of nakomelingen van katers gaan bekijken en praten met meer ervaren fokkers. Je kunt natuurlijk ook informatie inwinnen bij de desbetreffende Rasclub. Vraag kopiéstambomen van de gekozen kater(s) en vergelijk deze met die van de poes. Komen er teveel gemeenschappelijke voorouders op voor, zoek dan liever een andere kater.

Wees als onervaren fokker voorzichtig met inteelt, ook al staan er prachtige voorbeelden op de stamboom van je eigen poes, die bij een ervaren fokker gekocht is. Als deze fokkers een inteeltkruising doen, kunnen ze daar verschillende redenen voor hebben. Die redenen staan niet op de stamboom vermeld. Dit kan bijvoorbeeld een testkruising geweest zijn, om te onderzoeken of er in een bepaalde lijn erfelijke afwijkingen voorkomen. Bij een inteeltkruising komen deze sneller naar voren. Neem niet bij voorkeur "de kater op de hoek", want als deze qua bloedlijn te dicht bij die van de poes komt, kun je beter iets verder weg zoeken als daardoor de kans op gezonde nakomelingen groter wordt. Het is ook aan te bevelen van tevoren te gaan kijken hoe de kater gehuisvest is en met de eigenaar afspraken te maken over de eventuele dekking. Vraag dan gelijktijdig naar de dekvoorwaarden. Deze kunnen per dekkatereigenaar verschillen en het is toch wel belangrijk te weten of je bijvoorbeeld in geval van niet-opnemen een gratis herdekking krijgt.

Ga vooral niet met een te jonge poes fokken. Over de juiste leeftijd zijn verschillende lezingen, zoals "je moet met de derde krolsheid de poes laten dekken". Dit is een fabeltje en vermoedelijk overgewaaid uit de hondenwereld. Er wordt vergeten dat honden ongeveer om de zes maanden loops worden vanaf een leeftijd van ongeveer acht tot tien maanden, terwijl poezen om de (plusminus) zes weken krols kunnen worden en hiermee kunnen beginnen als ze vijf à zes maanden oud zijn. Dan wordt er ook verteld, dat je de eerste krolsheid moet nemen, omdat de poes anders baarmoederontsteking zou krijgen. Onzin. Stel je voor dat je met een poesje van vijf maanden naar de kater zou gaan! Let nog beter dan normaal in de krolse periode op hygiëne. Geef eventueel tijdens de krolsheid extra vitamine C, dit werkt op alle slijmvliezen. Mocht er tijdens de krolsheid van de poes een katertje van vierenhalf of vijf maanden bij haar in de buurt lopen, houdt ze in de gaten! Er zijn katertjes die op die leeftijd al "aanstaande vaders" zijn. Om te fokken met een poes, moet deze toch zeker zelf volwassen zijn. De leeftijd kan iets variëren, maar zal omstreeks de anderhalf jaar liggen. Op te jonge leeftijd kun je van het nest meer verdriet dan plezier krijgen. Het is mogelijk dat de poes het nest niet aan kan en er bij wegloopt. Als ze de kleintjes dan ook nog niet wil voeden moet je zelf dag en nacht flesjes gaan geven. Dit houdt toch zekere risico's in en door je eigen vermoeidheid wordt het plezier van het nest minder.

Wacht ook niet met een eerste nest tot de poes vier of vijf jaar oud is, want het aantal moeilijke bevallingen ligt bij deze poezen vele malen hoger. Indien de poes op zeer jeugdige leeftijd te vaak krols wordt en haar conditie eronder lijdt, geef haar dan de poezenpil. Geef een zo laag mogelijke dosering en laat haar beslist niet de "prikpil" geven. Als je na het geven van de pil naar de kater wilt, sla dan de eerste krolsheid over. Tot de tweede krolsheid heb je mooi de gelegenheid om de poes een wormkuurtje te geven en de noodzakelijke entingen te herhalen. Het is belangrijk dat de katte- en niesziekte-enting van de poes niet te oud is. Indien deze entingen nog vrij recent zijn, geeft ze immers aan haar kleintjes meer antistoffen mee, in elk geval tot deze zelf geënt kunnen worden.

Voorts zal iedere goede dekkatereigenaar een recente FeLV-test (=leukemie-test) van de poes verlangen. Wees dan wel zo verstandig ervoor te zorgen dat de poes na de test niet meer in contact komt met niet geteste katten. Denk niet dat "straatkatten" niet besmet kunnen zijn, want ook onder deze katten komt infectieuze leukemie voor. Hierbij in het kort een verhaal dat we ontvingen over een boze poezeneigenares, die de katereigenaar ervan beschuldigde een kater te hebben met "toverballen". Zij had iets vroeger dan verwacht haar "nest straatkatjes" gekregen en had zelf niet in de gaten wat er in werkelijkheid gebeurd was. Poese was blijkbaar verliefd geworden op Pietje van de burens en voordat ze bij de door haar bazin uitgezochte kater kwam, hadden Pietje en zij al een babbeltje met elkaar gemaakt. Resultaat bekend. Maar: Pietje van de burens was niet getest en na de poes van die boze "dame" waren er al meerdere keurig geteste poezen bij de keurig geteste dekkater geweest. Stel je nu maar eens voor hoe de reactie van de dekkatereigenaar was. Hij was razend, en terecht. Mevrouw mocht betalen voor een

nieuwe leukemietest van de dekkater, de oude test was door haar toedoen compleet waardeloos geworden.

De huidige regelgeving (november 2002) van het stamboek van Felikat is als volgt: De poes is niet verplicht bij Felikat om een FeLV-test te hebben! De kater wel, deze test mag niet ouder zijn dan 1 jaar. Voor wat betreft als er geen test is (er zijn buitenlandse katereigenaren die enten en niet testen), wordt een uitzondering gemaakt (wat overigens altijd eerst met de Stamboekcommissie besproken dient te worden!) om de moederpoes te laten testen als de kittens minimaal 8 weken zijn, er bestaat namelijk altijd een risico dat de kittens besmet kunnen zijn. Geënte katers op leukemie worden door Felikat niet geaccepteerd, ze moeten dus altijd getest worden. Tevens bij importkatten, die hoeven nu bij inschrijving naar Felikat toe geen FeLV-test te hebben. Alleen wanneer ermee gefokt wordt dan moet sowieso de kater altijd getest zijn. Bij poezen die van een andere vereniging afkomstig zijn, moet er bij de eerste dekking een negatieve leukemietest (FeLV), niet ouder dan 1 jaar, overlegd worden. Het is natuurlijk altijd dom van een katereigenaar om een niet geteste poes te accepteren! Dus de meeste poezen hebben dan ook wel een FeLV-test.

Regels kunnen wijzigen en verschillen per vereniging. Vraag, alvorens een nest te plannen, hoe het bij het stamboek van de betreffende vereniging geregeld is.

Al deze voorwaarden zijn er natuurlijk om het risico van overbrengen van ziektes zoveel mogelijk te beperken. Wees dan ook zo verstandig om de poes niet naar de kater te brengen als je aarzelt over haar conditie of als één van de andere huisgenoten "verkouden" is. Je bespaart jezelf en vele andere dieren een hoop narigheid. Wanneer je bemerkt dat de poes krols is, neem eerst contact op met de dekkatereigenaar en spreek af wanneer ze gebracht kan worden. Meestal is de tweede dag van de krolsheid het geschiktst. Vergeet niet alle gevraagde papieren mee te nemen als je op reis gaat en vervoer de poes in een veilige gesloten mand of reistas. Het is heel goed mogelijk dat de poes bij aankomst totaal niet meer krols is. Dit heeft dan met de reis en de voor haar ongewone omstandigheden te maken. Om deze reden is het ook belangrijk, dat de kater zo gehuisvest is, dat de mogelijkheid bestaat om de poes een dag op een rustige plaats bij te laten komen. Vaak hebben katereigenaren bij het katerverblijf zo'n ruimte. De poes en de kater kunnen elkaar zien en besnuffelen maar zijn door een wand van gaas van elkaar gescheiden. Na een dag komt de krolsheid vaak vanzelf terug. Indien je niet in de gelegenheid bent geweest om vooraf te gaan kijken en de huisvesting, de hygiëne of de conditie van de kater vallen tegen, neem dan de juiste beslissing en neem poes fijn weer mee naar huis terug en stel het nestje uit.

Als alles naar wens verloopt krijg je van de dekkatereigenaar bericht dat de poes gedekt is en dat je haar kunt halen. Het is heel normaal als de poes bij thuiskomst weer krols wordt; bega beslist niet de fout haar terug te brengen. Poezen kunnen meerdere malen opnemen. Wacht in alle gevallen af. Meestal kun je na drie weken aan de sterk roze gekleurde tepels zien of ze opgenomen heeft.

Zwanger en bevallen

In het vorige hoofdstuk zijn we geëindigd met de thuiskomst van de poes na haar amoureuze uitstapje, het directe gevolg hiervan is het werk, dat volgt voor de eigenaar. De eerste paar weken beperkt dit zich tot het in de gaten houden van de poes en het denken: "Ben je wel, of ben je niet". Sommige poezen eten tijdens de krolsheid niets en moeten dus na hun uitstapje even "bunkeren". Daarna zullen ze zeker een paar dagen erg slaperig zijn van alle doorstane emoties. Dit alles betekent nog niet, dat ze zwanger is. Pas als ze na enkele dagen ook nog regelmatig misselijk is, begint het er een beetje op te lijken. En wanneer de poes ongeveer 3 weken na de dekking bovendien roze en iets vergrote tepels heeft, is de kans zeer groot, dat er over enige weken kittens te verwachten zijn. Bovenstaande kan natuurlijk ook gebeuren met een poes die schijnzwanger is, maar in de praktijk gebeurt dat niet zo erg vaak.

Voordat we aan de rest van het verhaal beginnen, even het punt "VLOOIEN". Het is beter tijdens de zwangerschap geen vlooiënbestrijdingsmiddelen te gebruiken, deze zouden via de bloedbaan het ongeboren kitten kunnen schaden. Hiermee bedoel ik natuurlijk niet de "ouderwetse" methode van het gebruiken van een vlooiënkam, en de "apenbehandeling". Alleen zou ik in het laatste geval, de beweging die de aap van de vacht naar zijn mond maakt, achterwege laten. Ook bij jonge kittens kun je beter geen bestrijdingsmiddelen gebruiken. Toch moeten ze wel vlovrij zijn, want te veel vlooiën kunnen bij een jong dier bloedarmoede veroorzaken. Bovendien zijn vlooiën de tussengastheer van de lintworm.

Tijdens de zwangerschap kan het gedrag van de poes iets veranderen, vaak worden zwangere poezen erg aanhankelijk voor de baas, maar soms wat brommerig tegen hun soortgenoten.

Voeding

Wat betreft de voeding is bijna iedere zwangerschap in drie periodes te verdelen. De eerste drie weken zal de poes normaal tot weinig eten, hetgeen misschien inderdaad veroorzaakt wordt door misselijkheid. Vanaf de vierde week zal ze een verhoogde eetlust tonen; de hoeveelheid wordt gedeeltelijk bepaald door het aantal kittens dat ze draagt. In de laatste twee weken zal ze slechts iets meer dan normaal eten. De oorzaak hiervan kan liggen in het feit, dat er door het groeien van de kleintjes niet veel ruimte voor haar maag overblijft. Hier moet je als fokker rekening mee houden en er voor zorgen dat ze regelmatig kleine hoeveelheden voedsel van goede kwaliteit binnenkrijgt. Poezen die niet zo veel kittens dragen, vertonen soms weinig veranderd eetgedrag.

Indien de poes gewend is om normaal uitsluitend blikvoeding te eten, is het wel nodig voor enige aanvulling te zorgen. Blikvoeding heeft een hoog vochtgehalte en als de poes hoogzwanger is, zou doordat er minder plaats voor haar maag overblijft deze de hoeveelheid voedingsstoffen die ze nodig heeft, niet kunnen bevatten. Als ze naast blikvoeding ook "droogvoer" wil eten, kan hiermee het eventuele tekort opgevangen worden. Wil de poes in geen geval brokjes eten, dan kun je haar bijvoorbeeld wat boter geven voor extra calorieën. Een andere mogelijkheid is het bijvoeren met een vitaminepasta, ook wel astronautenvoeding genoemd. Dit is zeer bekend bij fokkers en alleen verkrijgbaar bij de dierenarts. Een poes hoeft hiervan maar weinig te eten en krijgt toch een grote hoeveelheid voedingsstoffen, inclusief vitamines binnen. Als de poes normaal altijd brokjes eet, kun je haar doseringen gewoon naar behoefte verhogen. Volgens deskundigen is droogvoer in deze periode één van de veiligste methodes van voeren.

Als de poes gewend is iedere dag vers eten te krijgen, mag men zeker, naast het verhogen van haar hoeveelheid voedsel, niet vergeten hieraan wat extra kalk (voor botaanmaak kittens), vitamines, mineralen en aminozuren toe te voegen. Let wel altijd goed op de juiste doseringen, want in sommige gevallen kan te veel zeker zo veel schade

veroorzaken als te weinig. Denk hierbij bijvoorbeeld maar aan te veel vitamine A, D of E, dit zijn de zogenoemde in olie oplosbare vitamines en zij worden in het lichaam opgeslagen; dit in tegenstelling tot de vitamines B en C, die in water oplosbaar zijn en bij overdosering op normale wijze het lichaam verlaten.

Zwangerschap

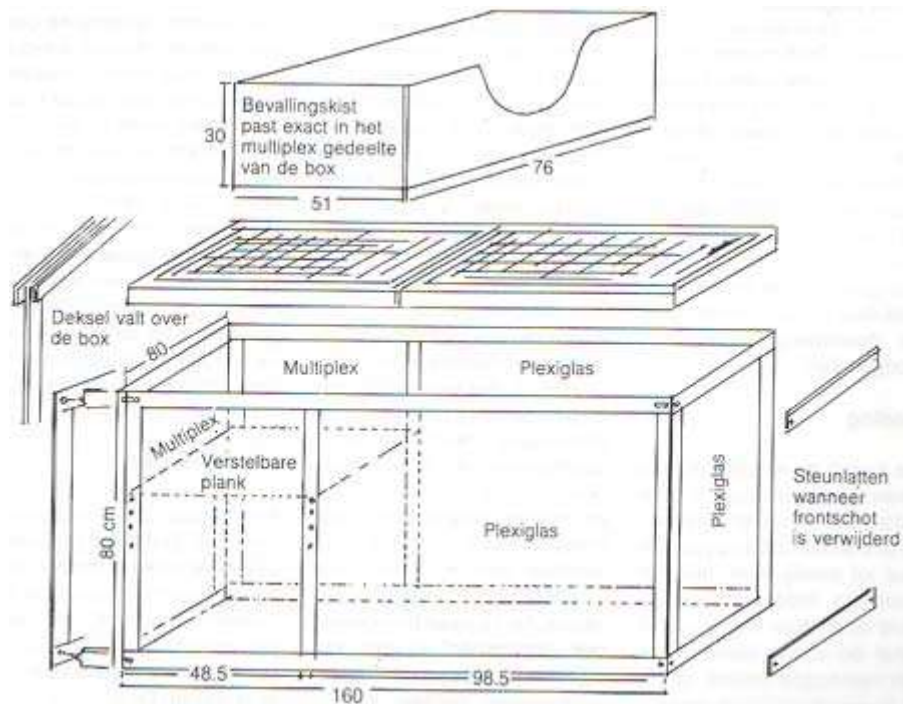
Als de poes tijdens haar zwangerschap grote hoeveelheden gekookte kuikens (rauwe kuikens kunnen o.a. paratyfus opleveren) verorbert, die veel kalk bevatten, hoef je natuurlijk geen grote hoeveelheden kalk bij te geven. En als extra kun je natuurlijk naast het geven van verse voeding in het laatste gedeelte van de zwangerschap vitaminepasta bijvoeren.

Ga tijdens de zwangerschap de poes niet betuttelen, want ze is niet ziek en heeft ook in deze periode behoefte aan beweging en dat is prima voor haar spieren. En deze heeft ze ook nodig tijdens de bevalling. Meestal weet de poes heel goed wat ze kan. Een van mijn eigen poezen hing met haar dikke buik één dag voor haar bevalling nog halverwege de gordijnen en de kleintjes hebben er absoluut geen schade van ondervonden. Ze waren alleen zelf ook zeer actief en liepen, toen ze 3 weken oud waren, al dapper door de kamer te stappen. Nogmaals alles wat de poes zelf doet zal geen problemen opleveren. Het is echter beslist niet goed voor haar, als ze in deze periode door kleine kinderen door het huis wordt gesleept. Dit kun je echt beter vermijden.

Mochten zich tijdens de dracht problemen (zoals vroegtijdig vloeien, diarree, obstipatie enz.) voordoen, neem dan contact op met de dierenarts. Vertel hem wel - indien dit nog niet zichtbaar is - dat de poes zwanger is, zodat hij hiermee met het voorschrijven van medicijnen rekening kan houden. Geef in geen geval zonder overleg met hem een middel, dat voor de zwangerschap bij dezelfde klachten gebruikt is.

De gemiddelde zwangerschapsduur bedraagt 65 dagen, maar het is heel goed mogelijk, dat een poes al op de 61e dag vindt dat het welletjes is geweest. Zo zijn er ook poezen, die vinden dat het grut veilig ligt, en dus wachten zij met bevallen tot de 69e dag. Deze draagtijd kan ook ras- of familiegebonden zijn en daarom is het prettig te weten hoe lang de moeder van je eigen poes bij een normale zwangerschap gedragen heeft. De meeste fokkers beginnen de poes al vanaf de 61e dag of 62e dag goed in de gaten te houden. Als de poes gewend is 's nachts mee te gaan naar de slaapkamer, kun je - als je erg vast slaapt - een paar maal de wekker zetten en vanuit je bed controleren of alles pluis is. Wil ze dit niet en heeft ze voorkeur voor een andere plaats in huis, dan kun je natuurlijk ook de laatste nachten bij haar gaan slapen.

Tijdens de zwangerschap heb je de tijd om te zorgen voor een kraammand en box voor als de kleintjes ongeveer 3 weken zijn. Dit zijn echt dingen, die je nodig hebt. Poes moet ergens kunnen bevallen en stofzuigen met kittens van 3 weken om je benen is een ramp. Als kraammand kan erg veel dienen, variërend van kartonnen doos (géén fruitdozen, deze kunnen nog gifstoffen bevatten) tot een met vloerbedekking beklede houten of plastic mand. De afmetingen moeten zo zijn, dat de poes bewegingsvrijheid heeft en de ingang zo laag, dat ze niet gedwongen wordt te springen, maar hoog genoeg om de kleintjes te beletten eruit te kruipen. Als kattenbox wordt wel een oude kinderbox, bekleed met gaas of plastic gebruikt, of er wordt een box gemaakt met een houten geraamte met daarom heen gaas of plexiglas. Als je gaas gebruikt, bestaat de kans dat de kleintjes omhoog klimmen, dus moet er dan ook een deksel op. Plexiglas heeft het voordeel dat de box tochtvrij is en als de hoogte ongeveer 80 cm bedraagt, kunnen de kittens er pas zelf uitspringen als ze oud genoeg zijn om veilig over de vloer te lopen. Een andere mogelijkheid is een grote televisiedoos. Het nadeel hiervan is echter, dat de kittens altijd omhoog moeten kijken om iets te kunnen zien. De ontvangen tekening van een in mijn ogen superkraammand en box, ontworpen door P. Renz, is hierbij afgebeeld.

Voordat de poes gaat bevallen, is het nodig klaar te leggen:

Schaartje

Dit kun je desinfecteren met 70% of 80% alcohol. Een andere mogelijkheid is het schaartje (zonder kunststof) te verpakken in aluminiumfolie en het in de oven te steriliseren (1 uur op 180° C). Na het afkoelen is het schaartje steriel zolang het verpakt blijft.

Vaseline

Indien nodig kun je hiermee de vulva van de poes iets masseren.

Washandjes

Om de kleintjes droog te wrijven en te masseren.

Rol keukenpapier

Om te natte plekken in de kraammand te vervangen.

Weegschaal

Liefst tot op 5 gram.

Papier en pen

Noteer nauwkeurig de begintijd van de weeën, de geboortetijden, de placenta's, de gewichten en het geslacht van de kittens.

Druivensuiker

Een beetje koffiemelk met druivensuiker geeft poes tijdens de bevalling weer nieuwe energie. Bovendien zou het nodig kunnen zijn voor de kittens.

Kruik

Liefst een warmwaterzak; hier kunnen de kleintjes bovenop kruipen.

Sloop of doos met vachtje of dekentje

Ik schuif altijd een vachtje met daarop een verpakte warmwaterzak in een sloop en in geval van nood (bijvoorbeeld bij nieuwe weeën) stop ik de kittens hierin. Ze kunnen daar niet uit kruipen en liggen lekker warm, zodat ze meestal heel snel stil zijn.

Telefoonnummer van de dierenarts

In geval van nood hoeft je hier niet naar te zoeken. En natuurlijk ook

KOFFIE

voor tijdens het wachten.

Schone handen

kun je natuurlijk niet klaarleggen, maar zijn wel noodzakelijk bij een bevalling. Het is misschien ook aan te bevelen een zuigflesje en wat kittenmelk in huis te hebben.

Vanaf ongeveer 7 weken na de dekking is het mogelijk de kittens te zien bewegen en als de poes lekker ontspant op schoot ligt, kun je ze zelfs voelen schoppen of draaien. In deze periode is het ook verstandig om de kraamdoos neer te zetten, zodat de poes eraan kan wennen. Vul deze doos met lagen kranten, zodat ze er - als ze daar zin in heeft - naar hartelust in kan graven. Er zijn natuurlijk poezen, die daar totaal geen belangstelling voor hebben en zij gaan pas enkele dagen of zelfs uren voor de bevalling graven. Als er nog andere poezen of kittens in huis zijn, zorg dan wel dat er een deksel op de kraamdoos kan, zodat niet tijdens het ravotten op de poes of zelfs pasgeboren kittens gesprongen kan worden. Houd kasten dicht en bewaak het bed. Poezen vinden het heerlijk om te graven tussen handdoeken en theedoeken en het absolute einde is natuurlijk graven onder de dekens. Menig hoeslaken zou hierover eindeloze verhalen kunnen vertellen.

Bevalling

Aan diverse dingen is te merken dat het moment van de bevalling nadert. Naast het regelmatig graven in de kraamdoos, zal het gedrag tegenover de soortgenoten veranderen. De poes wordt liever en zal als er kittens in huis zijn, proberen deze mee te lokken naar haar "nest". Indien de poes langharig is, verdient het misschien aanbeveling om tegen het eind van haar dracht de haren rond haar tepels te verwijderen, zodat de kleintjes niet zoveel problemen hebben met zoeken. Een voorzichtig wasbeurtje ter plekke kan ook erg nuttig zijn. Korte tijd voor de bevalling zal de poes vaker dan normaal een bezoekje brengen aan de kattenbak. Na zo'n bezoekje kan het geen kwaad even te controleren of ze niet per ongeluk op die plaats iets levends heeft achtergelaten. Het is mogelijk, dat poes een of twee dagen voor de bevalling al een lichte wee heeft. Een ander verschijnsel is, dat de eetlust minder wordt en de kittens meestal opvallend rustig zijn; pas tijdens de persweeën zie je de kleintjes weer druk bewegen. Ook kun je bij de meeste poezen duidelijk constateren dat de tepels en melkklieren veel meer opgezet zijn.

Zeer kort voor de bevalling begint de poes zich rond haar vulva veelvuldig te wassen. Dit is een vorm van massage, die een poes die erg veel kleintjes draagt, niet kan uitoefenen. In zo'n geval zou je haar een beetje kunnen helpen en deze massage heel voorzichtig met wat vaseline voor haar kunnen doen. Indien de poes in voorgaande weken een puinhoop van haar kraammand heeft gemaakt, kun je deze nu even verschoneren. Bovenop de laag kranten leg ik altijd een kraammatrasje (onderlegger voor incontinenten mensen) met daarop repen keukenrol. (Kittens met drukinkt op de billen is zo'n triest gezicht). Zo'n kraammatrasje kun je na afloop, omdat de onderkant van plastic is, zeer gemakkelijk in één keer verwijderen.

De eerste weeën die een poes krijgt zijn licht, soms is het niet meer dan een klein golfje over haar rug; ongeveer te vergelijken met de beweging die een poes maakt als haar iets op de rug kriebelt. Deze weeën kunnen met grote tussenpozen al uren voor de persweeën te zien zijn. Dit is het eerste stadium van de snel dichterbij komende bevalling, hierna volgen de persweeën. Deze zijn duidelijk zichtbaar, doordat zich dan de buikspieren krachtig samentrekken. Deze persweeën komen met steeds kortere tussenpozen, waarna het breken van het vruchtwater volgt. Bij ieder volgend kitten zal zich dit herhalen, maar als ze elkaar snel volgen is het niet altijd even goed waarneembaar. Vrij korte tijd hierna, in ieder geval meestal binnen een uur, zal het eerste kitten zich melden.

Het is mogelijk, bijvoorbeeld bij een eerste nestje, dat alles niet zo vlug gaat als je gehoopt had, **maar zolang de poes niet in paniek is, moet je gewoon geduld hebben en de natuur zoveel mogelijk zijn gang laten gaan.** De poes bepaalt meestal haar eigen tempo. Probeer zeker onder alle omstandigheden kalm te blijven, niemand is erbij gebaat - zeker de poes niet - als je op zo'n moment je hoofd verliest. Haal geen bezoek in huis - poes zal dit beslist niet waarderen - en neem bij aarzeling contact op met de dierenarts. Vertel dan heel precies wanneer de poes met persweeën begonnen is, om de hoeveel minuten ze deze heeft en hoe krachtig ze zijn. Het heeft

natuurlijk weinig zin om een poes urenlang met persweeën te laten martelen zonder dat daar een geboorte op volgt.

Bij de geboorte zal het kitten zich nog in een vlies bevinden, dit zal de poes door likken verwijderen. Meestal help ik wel even om zo snel mogelijk met mijn nagels het vlies bij het mondje te verwijderen en verder laat ik de poes zoveel mogelijk zelf regelen. Alleen bij het doorbijten van de navelstreng is het wel aan te bevelen je vingers aan weerszijden hiervan op het kittenbuikje te leggen, zodat poes niet in een overijverige bui te ver dooreet. Ook is het goed te zorgen, dat er niet te veel spanning op het buikje van het kitten komt. Als de poes zelf niets doet en nummer twee zich nog niet direct aandient en de placenta (nageboorte) van het eerste kitten nog niet gekomen is, grijp dan niet te vlug in. Door de bewegingen van het kitten heb je grote kans dat de placenta alsnog op natuurlijke wijze naar buiten getrokken wordt. Heeft nummer twee wel haast, dan kun je altijd nog handelend optreden. Knijp de navelstreng op enige afstand van het buikje van het kitten korte tijd goed op elkaar en verbreek daarachter - dus aan de kant van de placenta - met behulp van nagels of schaar de verbinding. Het stompje van ongeveer 2 a 3 cm, dat aan het buikje overblijft, verdroogt en zal er na enige dagen vanzelf afvallen.

Gelukkig zijn er nog steeds poezen die een en ander zelf aankunnen; zij verwijderen zelf snel het vlies rond het mondje van het kitten, trekken aan de navelstreng de placenta naar buiten en bijten de navelstreng door, waarna ze de placenta opeten. De meeste poezen eten niet meer dan 2 of 3 placenta's. Bij een groot nest kun je beter de nog hierna volgende verwijderen, want te veel kan diarree veroorzaken. Noteer niet alleen de kittens, maar ook alle placenta's. Indien er één achter zou blijven is dit werkelijk levensgevaarlijk voor de poes. Als na de bevalling blijkt dat er één mist, schakel dan direct de dierenarts in.

Daar de baarmoeder van de poes uit twee langgerekte naast elkaar liggende horens bestaat, worden er meestal twee kittens kort na elkaar geboren, één van links en één van rechts. Daarna kan het enige tijd duren voordat de volgende kittens komen; zij moeten immers eerst opschuiven richting uitgang. Sommige poezen hebben voor dit proces zelfs enige uren nodig en gaan tussentijds rustig even tezamen met hun sabbelende eerstgeborenen een uiltje knappen. (Door het drinken van de kittens kunnen nieuwe weeën opgewekt worden). Eén van onze poezen had op deze manier totaal 10 uur nodig om vijf levende kittens op de wereld te zetten. Zij had zeer krachtige persweeën en er werden in korte tijd twee kittens na elkaar geboren. Daarna heeft ze vijf uur geslapen voordat de volgende twee na enkele persweeën volgden. Daarna sliep ze rustig met het sabbelende kroost tot 4 ½ uur later het laatste kitten kwam. (Bij menig fokker is ook de "toegift" bekend; het kitten dat soms vele uren na het beëindigen van de bevalling, onverwacht tussen de broertjes en zusjes aan de "bar" ligt). Deze methode van bevallen is natuurlijk minder prettig voor de "vroedvrouw", want die moet wakker blijven. Vandaar dus de eerder vermelde KOFFIE.

Indien een kitten achterstevoren dus in stuitligging geboren wordt - en dit gebeurt regelmatig - bestaat de kans dat de kop ook na herhaaldelijk persen blijft steken. In zo'n geval kun je als fokker iets meehelpen. Pak met een tissue het lijfje van het kitten beet en probeer voorzichtig TIJDENS EEN WEE iets te trekken en wel in de richting van de buik van de poes. Trek NOOIT aan een pootje, staartje op kopje. Ook als bij bijvoorbeeld een eerste bevalling van een poes een kitten regelmatig tijdens een wee verschijnt en daarna weer verdwijnt, kun je proberen te helpen door tussen de weeën het kitten vast te houden, zodat het niet terug kan schieten. Masseer dan eerst even de vulva met wat vaseline.

Helpen kun je ook als de kittens zeer kort na elkaar geboren worden en de poes absoluut geen tijd heeft om het grut droog te likken. Dit karweitje kun je van haar overnemen door met een washandje (dit benadert misschien het meest de ruwe kattentong) de kleintjes lekker droog te maken. Door dit drogen en gelijktijdig masseren zullen de kittens reageren met proesten en piepen. Probeer het resterende slijm bij neusje en mondje te verwijderen. Als het kitten op dit alles nauwelijks reactie geeft is het mogelijk, dat het slijm of vocht in de neus en/of borstholte heeft. Dit is op een aantal manieren te verwijderen; je kunt zuigen op mond of neus en je kunt het kitten in de hand nemen met het kopje tussen duim en wijsvinger - daarbij het kopje goed steunen - en van hoog naar laag "gooien" (NIET LOSLATEN!!). Door deze beweging kan het vocht los komen. Bovendien is er nog de mogelijkheid van kunstmatige ademhaling. In dat geval moet je je mond over de neus en de mond van het kleintje plaatsen en heel zachtjes blazen totdat de borstkas uitzet. Daarna laat je het kitten uitademen en herhaal de de hele procedure. Als een kitten rustig ademt en alleen wat stilletjes is, geef het dan rustig de kans om uit te rusten. Misschien is het alleen maar vermoeid van zijn reis naar de grote wereld.

Leg de kittens die droog zijn en goed ademen, tijdens de volgende weeën van de poes in de klaarstaande doos of sloop met daarin het vachtje en de warme kruik. Eén kleintje kun je, om de poes rustig te houden, zo lang mogelijk bij haar laten. Leg de kittens bij voorkeur niet op een handdoek, want ze blijven met hun nageltjes in de lussen hangen. Veel beter geschikt is molton; een van tevoren uitgekookte "nieuwe" molton dweil is een bijzonder geslaagd onderleggertje.

Als de bevalling afgelopen is, zal de poes rustig op haar zij bij de kleintjes gaan liggen. Vaak legt ze dan al snorrend haar poten beschermend om het grut heen. Verschoon zonder moeder en kinderen te veel te storen de kraammand. Controleer of alle kittens een tepel hebben en als er één bij is die niet zo handig is, help het dan met het vinden van de tepel. Laat het kitten van onderaf de tepel benaderen, want het zal altijd met het snuitje omhoog zoeken. Probeer zo nodig diverse tepels, want soms hebben kittens een duidelijke voorkeur voor een bepaalde tepel.

Heel prettig is het als de dierenarts even wil komen controleren of de poes inderdaad "leeg" is. Bij dit bezoekje kan hij haar een injectie met antibiotica geven, zodat je een eventuele baarmoederontsteking voor kunt blijven. Als je dagelijks een schoon onderleggerijtje in de kraammand doet kun je controleren of en hoeveel de poes nog vloeit. Dit vloeien duurt bij poezen meestal enkele dagen. Bij langdurig en overmatig vloeien kun je beter even contact opnemen met de dierenarts. Ga er beslist niet van uit dat poezen altijd alles wel zelf regelen, want bij iedere bevalling kunnen zich complicaties voordoen en in zo'n geval is de enige juiste oplossing het roepen van de dierenarts.

Voorbeeld

Eén van onze eigen poezen die bij haar eerste nest de kittens heel gemakkelijk kreeg, had bij de tweede bevalling na een half uur persen nog geen kitten. Vooral omdat het de eerste keer zo vlug ging, wilde ik wel eens weten wat de reden hiervan was en dus heb ik haar achterkant aan een inspectie onderworpen. Wat ik toen zag, deed me even met de ogen knippen. Ik zag twee vruchtblazen met in de ene een staartje en in de andere een kopje. Onze poes was niet in paniek maar mijn hand vloog naar de telefoon. Gelukkig was de dierenarts na mijn uitleg binnen 10 minuten bij ons en hij duwde heel resoluut beide kittens terug naar "AF". Het linker kitten werd tegengehouden en het rechter (rechts heeft uiteindelijk voorrang) kreeg een duwtje. Ongeveer 2 minuten na elkaar floepten ze er toen uit en gelukkig hadden ze er totaal geen schade van opgelopen.

Zo zal de dierenarts ook moeten ingrijpen als een poes te zwakke weeën heeft of als er zelfs na langdurig persen geen kittens geboren worden. In sommige gevallen zal over moeten gaan tot het gebruiken van piton (oxytocine-S10). Omdat piton een middel is dat regelmatig over de tong gaat, heb ik mijn dierenartsen naar hun mening hierover gevraagd. Wat hierna volgt is dus de mening van een vakman met jarenlange praktijkervaring: "Piton is een GENEESMIDDEL en mag alleen als zodanig gebruikt worden. Voortijdig gebruik of gebruik uit gemakzucht (bijvoorbeeld om de bevalling even voor het eten of slapen af te ronden) is eigenlijk misdadig. Het middel werkt sterk op de baarmoederwand, deze trekt hierdoor krachtig samen. Piton kan zelfs afsluitend werken, als de kittens nog te ver naar voren - dus dicht bij de ribben - liggen of indien te veel gespoten wordt. Dan bereik je een averechts resultaat. Er moet zeker 2 uur tussen de injecties liggen om de poes de kans te geven op het middel te reageren. Er wordt beweerd, dat het middel melkopwekkend werkt maar dit is slechts voor zeer korte tijd het geval, later werkt het juist afnemend. Indien er na de bevalling placenta's zijn achtergebleven kun je piton gebruiken om deze uit te drijven, maar gelijktijdig moet er antibiotica gebruikt worden om ontsteking en een daaruit voortvloeiende vergiftiging te voorkomen. Het homeopathische middel Sabina D6 heeft een soortgelijke werking en samen met antibiotica zijn hier bijzonder goede resultaten mee bereikt".

Er zijn bevallingen, die - om welke reden dan ook - absoluut niet normaal verlopen. In zo'n geval zal de dierenarts uiteindelijk de beslissing nemen, de kittens door middel van de keizersnede ter wereld te brengen. Normaliter houdt op dat moment de hulp van de fokker op. Wij waren zo gelukkig een brief te ontvangen van een fokster, die deze gebeurtenissen samen met haar man en dochtertje van 8 jaar van A tot Z heeft meegemaakt. Hun poes vertikte het ondanks alle hulpmiddelen van de dierenarts, na de geboorte van haar eerste twee kittens de bevalling voort te zetten. Hieronder volgt in haar eigen woorden het verhaal vanaf het moment, dat de dierenarts noodgedwongen moest besluiten de kittens met de keizersnee te halen.

Bevalling met keizersnede

De poes kreeg een narcose toegediend en werd klaar gemaakt voor de operatie. Wij mochten bij de operatie blijven en dat was maar goed ook, want er kwamen nog maar liefst 5 kittens uit. Aangezien zij ook narcose hadden meegekregen waren zij ook verdoofd. Nu zijn er verschillende manieren om een kitten bij bewustzijn te brengen. (Ten eerste onder de koude kraan, dit geeft een schrikreactie. Ten tweede wrijven in een handdoek). Wij kozen voor het laatste. Ondanks dat we met z'n drieën waren hadden we

onze handen vol. Ik moet bekennen, ik vond het een emotioneel moment, je krijgt namelijk een kitten in handen (dat ogenschijnlijk dood lijkt) met de opdracht wrijven, wrijven en nog eens wrijven, en dan opeens, na een paar minuten, het lijkt wel een uur, gaat het kitten ineens een piepgeluidje geven en begint te ademen. Helaas was er een kitten dat het niet heeft gered. We waren heel blij dat alles verder goed was gegaan, maar hoe nu verder. De poes was intussen gehecht, schoongemaakt en in de box gelegd. De kittens werden bij de dames onder de trui gestopt. Volgens de dierenarts was dat de beste methode om ze warm te houden. Anderhalf uur later waren we weer thuis. We hebben de kittens bij de andere gelegd, die ik had achtergelaten op een warmtekussentje in de bevallingsdoos. Ik heb toen de moederpoes, zij was nog onder narcose, met de haarföhn gedroogd en haar zo bij de kittens gelegd, zodat ze er niet bij kon komen. Ik heb dit bewust gedaan, want zolang zij nog niet helemaal bij haar bewustzijn was kon ze op de kittens gaan liggen. Tot die tijd moesten de kittens wel gevoed worden, dat heb ik als volgt gedaan. Om het uur heb ik de moederpoes op haar zij gelegd en drie kittens aan de tepel gelegd. Tegen vier uur 's middags was zij weer zover bij haar bewustzijn, dat ze naar de kittens wilde en toen heb ik haar er bij gedaan. Ze was nog wel een beetje wankel op haar poten, maar haar moederinstinct was zo sterk, dat ze zich heerlijk om de kittens draaide en ze een likje gaf en tevreden ging slapen. Vanaf dat moment heeft zij geen problemen meer gegeven en was zij een voorbeeldige moeder. Volgens de dierenarts gaf het dode kitten de weeën zwakte, waardoor er een keizersnede moest plaatsvinden.

Volgende keer gaan we verder met de verzorging van de zogende poes en de kittens. Wat is bijvoorbeeld eclampsie en hoe en waaraan merken we dat? Het grootbrengen van kittens met de fles. Pleegmoeders.

Met dank aan: dierenartscombinatie Hellendoorn en mevrouw A.K. Kremer voor haar voedingsadviezen.

Een nestje

In het vorige hoofdstuk is de bevalling behandeld en als alles goed is gegaan, hebben we nu dus een nest. Behalve het bewonderen van het kleine grut, zullen er ook een paar praktische zaken gecontroleerd moeten worden en deze hebben vooral te maken met de voedselvoorziening. Als de dierenarts na de bevalling komt, zal hij tijdens zijn bezoek zeker ook controleren of de poes melk heeft. Het is opvallend te zien hoe een dierenarts een nest bekijkt; fokkers maken zich druk over de lengte van de neus of staart, te grote of te kleine oren, de vorm van een kopje, enz. en de dierenarts kijkt zelfs niet naar een knikstaartje en ook het geslacht van het kitten laat hem koud. Hij/zij kijkt naar de ademhaling, het naveltje en de reacties van een kitten en natuurlijk is dat ook veel belangrijker.

Als de dierenarts niet thuis komt, zorg dan dat je een antibioticakuurtje voor de poes in huis hebt, zodat je een eventuele uit de bevalling voortvloeiende ontsteking kunt voorkomen. Mocht je iets vreemds aan de kittens constateren neem dan contact op met de dierenarts.

Controleer zelf of uit alle tepels melk komt door met duim en wijsvinger een melkende beweging te maken. Sommige poezen hebben voor de bevalling al zo veel melk, dat zich een propje gedroogde melk in de tepel vormt. Dit moet je dan door te 'melken' even verwijderen; een pasgeboren kitten heeft hier de kracht niet voor.

Als dit allemaal in orde is, zal de poes de eerste drie weken de totale verzorging van het grut voor haar rekening nemen. En bovendien zal ze met de eerste melk (colostrum) haar kleintjes voldoende antistoffen voor de eerste weken meegeven.

Als 'kraamverpleegster' kun je alleen zorgen voor haar voeding, het wegen van het kroost, (een beetje afhankelijk van hun geboortegewicht kunnen kittens de eerste weken tussen de 70 en 120 gram per week groeien) en niet te vergeten het schone 'bed'. Geef de poes zeker 2 x daags een schaalje koffiemelk (halfvolle 4%) met wat gekookt water en wat druivensuiker. (Als zij geen melkproducten verdraagt, kun je dit vervangen door wat vleesbouillon). Zorg bovendien dat zij regelmatig vers eten in haar buurt heeft, want het is mogelijk dat ze - zeker de eerste dagen - absoluut niet bij haar kleintjes weg wil. Onvoldoende en mindere kwaliteit voeding kan de melk nadelig beïnvloeden.

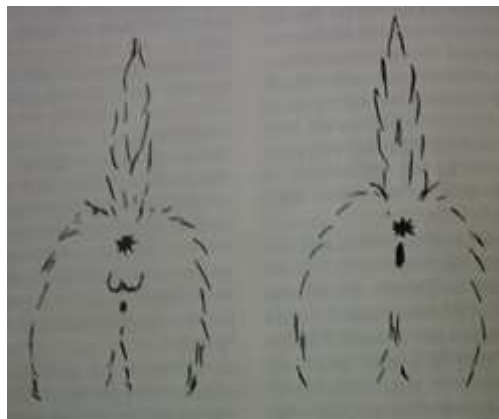
De eerste tijd na de bevalling moet je oppassen, dat de poes niet op haar kleintjes gaat liggen. Dit kan gebeuren bij een onervaren moederpoes, maar ook als de poes nog vermoeid is na de bevalling en pasgeboren kittens hebben vaak nog niet de kracht om onder haar weg te kruipen. Als ze enige dagen oud zijn, kunnen ze in zo'n geval al gillen als speenvarkens en dan zal de poes gauw opstaan en anders gaan liggen.

Erg belangrijk is ook te zorgen voor een warmtebron. Jonge kittens hebben erg veel behoefte aan warmte en als de moeder even weg is, zullen ze snel afkoelen. Meestal is het voldoende om 3 x daags te zorgen voor een warme kruik. Het meest geschikt in dit geval is een warmwaterzak; hier kunnen de kleintjes bovenop gaan liggen. Wikkel de warmwaterzak in een molton doek met hierom een sloop, op deze manier is hij niet te heet en blijft hij vrij lang warm. Leg deze kruik wel zo neer dat de moederpoes er geen hinder van heeft, want zij is niet altijd zo gesteld op te veel warmte en zal dan met het grut gaan slepen.

De meeste poezen krijgen deze prikkel tot slepen ook wel eens zonder een aanwijsbare reden, zorg er dus voor dat ze de kleintjes tijdens je afwezigheid niet op een onveilige plaats kan deponeren (bijvoorbeeld boven in een boekenkast).

Een warme en tochtvrije plaats voor kittens zal hun groei gunstig beïnvloeden, want dan verspillen ze geen energie. Soms geven kittens zelf aan, dat ze het koud hebben; ze zijn onrustig en piepen regelmatig.

Ditzelfde gedrag kunnen ze ook vertonen als ze honger hebben; dat is vrij simpel te controleren door ze dagelijks op hetzelfde tijdstip te wegen. Het beste is direct na de geboorte een lijstje te maken met bovenaan de geboortedatum en de kittens met geslacht en geboortegewicht. Het geslacht van het kitten kun je het gemakkelijkst zo snel mogelijk na de geboorte bepalen (zie tekening). Als je je vinger dwars tussen de beide uitgangen kunt plaatsen is het vast een katertje, bij poesjes is deze afstand veel kleiner.

kater

poes

Als er meerdere kittens van hetzelfde geslacht en/of kleur zijn, kun je ze merken met verschillende kleurtjes nagellak aan de teennageltjes. Op het groeijstje kun je alle bijzonderheden noteren, zoals bijvoorbeeld de dag waarop de oogjes opengaan, wanneer ze tandjes krijgen, zelf gaan eten, voor het eerst op de kattenbak gaan, enz. Dit is altijd gemakkelijk als vergelijkingsmateriaal voor eventuele latere nesten.

Als je dagelijks het molton onderlegger in de kraammand verschoont, kun je ook heel goed bijhouden hoeveel en hoelang de poes nog vloeit. Het is normaal als ze nog ongeveer een week af en toe een beetje bloed verliest. In alle hiervan afwijkende gevallen heeft zij zo snel mogelijk medische hulp nodig.

Als voorbeeld hieronder zo'n groeijstje

Poes Miepje x Kater Joris					
Nest geboren	1 april				
		Poes	Poes	Poes	Kater
Geboortegew.		95	100	100	105
1 dag oud		105	125	120	125
2		115	135	125	135
3		135 snort	150	145	155
4		150	165	160	170
5	navelstr.afgebr.	155	180	170	190
6		175	195	195	200
7	oogjes open	185	205	205	215
8		200	220	220	225
9		210	230	225	235
10		230	250	240	255
12		250	275	265	280
13		260	285	275	290
15		290	315	310	320
17	tandjes	310	340	330	345
19		340	365	360	370
21		365	390	385	405
23		390	415	410	425
25	pap gegeten	415	440	435	455
28		455	480	485	495
Enz.					

Ontvang de eerste paar weken zo min mogelijk 'kraambezoek'. Sommige poezen zijn hier absoluut niet van gediend en gaan na afloop hun kittens verplaatsen naar een in hun ogen veiliger plekje. Dit geldt natuurlijk niet voor de eigen huisgenoten, want dit bezoek wordt over het algemeen juist bijzonder gewaardeerd. Haal dan ook gelijktijdig de kleintjes aan, dit zal hun gedrag in de toekomst beïnvloeden. Doe dit liever niet als de moederpoes net even weg is, want als de kleintjes piepen zal ze in paniek terugkomen en zij heeft af en toe een wandelingetje nodig.

Tijdens de zoogperiode is het goed om af en toe de melkklieren en tepels van de poes te controleren. Zij kan hieraan een ontsteking krijgen en zal het dan beslist niet waarderen dat haar kroost dorst heeft. Hoe eerder iets dergelijks gecontroleerd wordt, zo te sneller kun je ingrijpen en kan het probleem tot het minimum beperkt blijven. Ga dus in zo'n geval zo snel mogelijk naar de dierenarts.

Een ander probleem dat zich voor kan doen tijdens de zoogperiode is eclampsie (melkziekte).

Bij ons allereerste nest vielen wij wat dit betreft regelrecht met onze neus in de boter. Onze poes had een nest van vier kittens, die drie dagen oud waren, toen ze een krampaanval kreeg. Hieraan voorafgaande was ze erg rusteloos geweest, ze weigerde te eten en te drinken en had gloeiende oren. Terwijl ze bij de kleintjes lag, kreeg ze een soort toeval waarbij ze ook totaal verkramp was. Ik heb haar direct bij de kittens weggehaald en in de frisse lucht gehouden; hierdoor knapte ze wel iets op, maar ze bleef afwezig. Als ik tegen haar sprak was het net of ze doof was. De dierenarts, die haar

onderzocht, constateerde eclampsie. Ze kreeg een injectie met Calci Tad (een samenstelling van calciumpreparaten) en was na ongeveer een half uur weer compleet normaal. Eclampsie wordt veroorzaakt door een calciumtekort in het bloed. Normaal heeft een poes een keurige balans, maar tijdens de zoogperiode en soms al tijdens de dracht (bij de vorming van de beenderen van de kittens) kan zij zoveel calcium moeten leveren, dat ze daardoor een tekort in het bloed krijgt. Op zo'n moment krijgt ze een soort toeval en is ingrijpen van een dierenarts hoogst noodzakelijk, want zonder hulp kan zij in een coma geraken en overlijden.

Met een poes fokken, die hier erg gevoelig voor is, is altijd riskant. Je kunt namelijk nooit precies zeggen of en wanneer het gebeurt. Onze poes kreeg het in een later stadium nog eens en toen was het midden in de nacht. Nog los van het feit of je dit bemerkt, is het zeker geen pretje op zo'n tijdstip de dierenarts te moeten bellen. Voorkomen is natuurlijk altijd beter dan genezen en ik geef na deze ervaring mijn poezen tijdens de zoogperiode altijd wat extra kalk. Om de juiste balans te vinden is echter erg moeilijk en het geven van kalk is geen garantie dat zoiets niet gebeurt.

Als de melkproductie, bijvoorbeeld bij een eerste nestje niet zo erg op gang wil komen, kun je deze wat stimuleren met Urtica D6 van VSM of met 'zogvormende kruiden' (40 gram kummel, 40 gram venkel, 20 gram anijs mengen. Doe van deze gemengde kruiden 1 theelepel bij 4 theelepels gekookt water en laat dit 20 minuten trekken. Giet het mengsel door een zeefje en geef de poes dagelijks 1 pipetje van deze 'kruidenthee'). Bovenstaande producten zijn verkrijgbaar bij een winkel met homeopathische artikelen.

Als de kittens - om wat voor reden dan ook - geen melk van hun moeder kunnen krijgen, kun je kiezen uit twee mogelijkheden. Of je neemt contact op met een mincentrale of je gaat de fles geven.

Mincentrale - informeer bij de kattenvereniging. Een poes met één kitten en voldoende melk heeft zeker geen bezwaar tegen een paar pleegkinderen. (De meeste poezen zijn zelfs erg onrustig als ze maar één kleintje hebben). In zo'n geval kan men de mincentrale bellen en informeren of er misschien ergens een paar kittens zijn die het teveel aan melk goed kunnen gebruiken.

Als je hele dagen werkt en flesvoeding dus niet mogelijk is, zou je voor de bevalling - eventueel via de dekkatereigenaar - al afspraken kunnen maken met eigenaren van poezen, die ongeveer gelijktijdig met de eigen poes zullen bevallen.

Plaats nooit kittens bij elkaar, die veel in leeftijd variëren, want de jongste zullen dan tekort komen.

Informeer om risico's te vermijden altijd naar de Leukemietest. Als een poes leukemie heeft, kan zij al voor de geboorte haar kleintjes besmetten, maar zij kan ook via de melk de ziekte aan gezonde kittens doorgeven.

Flesvoeding

Door diverse fokkers zijn complete nesten met goed resultaat grootgebracht door gebracht te maken van diverse merken Kittenmelk die te koop zijn. Als de kittens ook de eerste moedermelk hebben moeten missen, dient het aanbeveling aan de voeding dagelijks 1 druppel breed spectrum antibiotica toe te voegen (in overleg met uw dierenarts).

De voeding kun je geven met een speciaal hiervoor gemaakt flesje, maar ook heel goed met een 5 cc spuitje met hierop een klein speentje. Maak met een stopnaald twee gaatjes aan de zijkant van het puntje van het speentje, zodat de melk zijwaarts in het mondje van het kitten zal komen. Kook voor de voeding flesje of spuitje en speentje uit.

Probeer tijdens het voeren zoveel mogelijk de normale drinkhouding te benaderen. Leg het kitten bijvoorbeeld tegen een opgerolde handdoek, zodat de voorpoten iets hoger liggen dan de achterpoten en geef het druppelsgewijs de melk. (Zie de foto).

Je kunt met een pasgeboren kitten beginnen met ongeveer 3 cc per voeding en wel ongeveer 5 keer per dag. (Een kitten van 3 weken drinkt tussen de 6 en 8 cc per voeding). Als er 's nachts gedurende een periode van ongeveer 7 uur niet gevoed wordt, levert dit voor een gezond kitten geen probleem op. Men zegt dat er eerder kittens overlijden door te vaak dan door te weinig voeren. Vergeet na de voeding nooit de massage van het buikje en de anaalstreek; doe dit bijvoorbeeld met een vochtig warm watje of washandje.

Wat je in het kitten stopt, moet er immers in gewijzigde vorm ook weer uit.

Als een pasgeboren 'flessekind' diarree krijgt, is dit te verhelpen met Socatyl van Ciba Ceigy. Geef hiervan voor een voeding 2 x daags 1 tipje op de tong. Halveer de dosering zodra de ontlasting verbetert en stop direct als deze weer goed is.

Spiraalkittens

Dit zijn kittens, die een gestoord bewegingsgedrag vertonen. Sommige kunnen niet in een rechte lijn van punt A naar B komen, maar doen dit door zich steeds in cirkels - meestal één kant uitdraaiend - te verplaatsen; hierbij houden ze hun kopje scheef, zodat 1 oor naar boven en 1 oor naar de grond wijst. Andere hebben hun voorpoten omhoog, terwijl de achterpoten omlaag zijn en draaien door deze stand te wisselen steeds rond, alsof ze proberen eindelijk alle poten dezelfde kant uit te laten wijzen. Bovendien drinken spiraalkittens vaak op hun rug.

Behalve hun aparte manier van bewegen zijn ze meestal gezond en groeien even hard als normale kittens.

In de afgelopen jaren zijn er door fokkers en geleerden diverse oorzaken voor dit gedrag naar voren gebracht. Hieronder volgt een aantal van deze mogelijkheden.

1. De kater. Maar ja, die heeft het toch altijd gedaan.
2. Een vitamine B tekort.
3. Een virus. Tijdens de zwangerschap komt de poes in aanraking met een virus, waar zij zelf geen hinder van heeft, maar waardoor de hersenen van het ongeboren kitten beschadigd worden.
4. Een recessief gen.
5. Een eenzijdig dieet van één dagskuikens.
6. Een stofwisselingstoring. Mogelijk een tekort aan mineralen en aminozuren.
7. De invloed van vlooiënbestrijdingsmiddelen.

Helaas is geen van bovengenoemde punten bewezen, zodat het niet echt mogelijk is de geboorte van een dergelijk nest of kitten te voorkomen.

Natuurlijk kun je tijdens de zwangerschap zorgen dat je een aantal mogelijkheden (zoals punt 2, 5, 6 en 7) uitsluit. In het verleden zijn deze kittens op vele manieren met extra vitamine B behandeld. En inderdaad na verloop van tijd verbeterde hun toestand en in sommige gevallen was er alleen tijdens een periode van stress iets aan de katten te zien.

In de afgelopen tijd is echter een aantal van deze kittens behandeld met vitamine E injecties en hiermee werd een beter en sneller resultaat bereikt. Hoe eerder de behandeling werd gestart, zo veel te beter was het resultaat. Ik ken zelf een kitten, dat de dag na zijn geboorte een vitamine E injectie kreeg; hierop in eerste instantie slechter werd, maar een dag later al sterk verbeterd was. Twee dagen na de injectie was het even normaal als de nestbroertjes en -zusjes. Dit kitten heeft nooit meer een vreemd gedrag vertoond en is op moment van schrijven al anderhalf jaar oud.

Ik wens niemand een dergelijke ervaring toe, maar mocht het iemand overkomen, neem dan zo snel mogelijk contact op met de dierenarts en overleg wat er gebeuren moet.

De kittens

Behalve het feit, dat de kittens dagelijks zwaarder worden, zijn er de eerste twee weken nog een aantal dingen die per dag veranderen.

In eerste instantie gaan ze hoofdzakelijk op hun reuk af; zo vinden ze ook de tepel. Het is grappig te zien hoe kittens van twee dagen oud al blazen naar iets vreemds, dat zich in de buurt van de kraamdoos bevindt. En als ze een paar dagen oud zijn, herkennen ze zelfs al de geur van de handen, die regelmatig hun moeder aanraken. Ook kunnen ze zo jong al 'snorren', bijvoorbeeld als ze de tepel gevonden hebben of als je ze over het buikje aait.

Ongeveer vijf dagen na de geboorte zal het verdroogde navelstrengetje afvallen. En in de komende dagen, uitlopend tot tien of elf dagen, zullen geleidelijk aan de oogjes opengaan. Eerst zie je steeds duidelijker het streepje tussen de oogleden en dan gaat er langzaam vanaf de neus een kiertje open. Ze zullen dan vermoedelijk nog niets of weinig zien, maar dit wordt langzamerhand beter. Om deze overgang van niets naar iets zien niet te snel te laten verlopen, is het aan te bevelen de kittens de eerste twee tot drie weken in een schemerige ruimte te laten.

Als de oogjes een dag nadat ze zijn open gegaan weer verklevan, dan kun je ze met een watje met gekookt (en afgekoeld) water - vanuit de buiten ooghoek naar het neusje toe schoonmaken.

Ga niet onnodig aan de oogjes poetsen, laat de natuur zoveel mogelijk zijn gang gaan. Maar neem bij eventuele ontstekingen direct contact op met de dierenarts.

Schrik niet als de kittens er in hun groeiperiode levenloos bij lijken te liggen of als ze in hun slaap schokkende bewegingen maken, want net als baby's kunnen ook zij last van groeistuiptjes hebben.

Ongeveer tussen de tweede en derde week ontwikkelen zich de melktandjes en het grappige is, dat hier geen 'huilurtjes' bij horen.

Ongeveer gelijktijdig ontwikkelt zich het gehoor; dit merk je doordat de kittens bij bepaalde geluiden de oortjes gaan bewegen. Ook gaan ze hun eigen lichaam ontdekken, soms liggen ze op hun rug hun eigen pootjes te bekijken. Bijzonder interessant worden ook de oortjes van de broertjes of zusjes, want daar kun je zo heerlijk op sabbelen. Het wordt nu ook tijd om het grut naar de box te verhuizen.

Vanaf de leeftijd van drieëneenhalve week kun je de kleintjes heel langzaam gaan wennen aan ander voedsel dan ze tot nu toe gehad hebben. In geval van nood kun je hier zelfs al een week eerder mee beginnen, zonder dat dit problemen oplevert. Je kunt beginnen met een dun papje van halfvolle koffiemelk (4%), wat gekookt water, een theelepeltje druivensuiker, Roosvicee Glucose en rijstbloem kindermeel. (Ook kun je de helft van de koffiemelk vervangen door kittenmelk of Protifar). Laat ze eerst een hapje proeven en daarna van je vingers likken. Vervolgens kun je je vinger naar het papschaaltje brengen en in de meeste gevallen zal het kitten deze vinger volgen. Eerst

zullen ze regelmatig hun neus te diep in de pap steken, zodat een zacht geproest het gevolg is, maar na wat oefening zullen ze met veel gesmak de pap naar binnen werken.

Geef deze voeding eerst maar 1 x daags en na een paar dagen 2 x; voeg 1 of 2 dagen later 1 keer per dag fijngemalen vlees aan de pap toe. Op deze manier went het kitten langzaam aan andere voeding. Laat de poes bij de maaltijden aanwezig zijn, want zij kan mooi helpen als het grut erna een wasbeurt nodig heeft.

Zolang je alleen melkproducten geeft, zal mams gewoon doorgaan met het geven van 'schone broeken'; pas ongeveer 2 dagen nadat je voor het eerst gemalen vlees hebt toegevoegd, geeft ze er de brui aan. Maar dan zijn de kittens al zo sterk, dat ze in staat zijn zelfstandig hun eerste pijpje te draaien. Dit is ook het tijdstip dat er een kattenbakje in de box gezet moet worden. Alle kittens zullen het grit in de kattenbak eerst willen proeven, alvorens het op de daarvoor bedoelde wijze te gebruiken. Haal zoveel mogelijk het grit uit hun mondjes, maar raak niet in paniek, want ze worden ondanks dit rare gedrag toch groot.

Als ze ongeveer vijf weken oud zijn, zijn de meeste kittens zindelijk en daarna kunnen ze ook uit de box. Voor alle huisgenoten breekt dan de periode van schuifelen aan, want voordat je het weet heb je ze onder je schoenzolen.

Sluit zeker met het voeden van het jonge grut zoveel mogelijk risico's uit en geef alleen **gekookt** vlees, vis, kip, konijn, enz. Gebruik wel het kookvocht (behalve van vis) voor hun voeding en wel in plaats van het gekookte water wat er anders bij gaat. Probeer de kittens zo gevarieerd mogelijk te laten eten, want alles wat ze de eerste weken van hun leven gegeten hebben, zullen ze als volwassen kat ook lusten. Ook bijvoorbeeld een lepel Olvarit babyvoeding (groente of fruit zonder suiker) door hun vleesmaaltijd wordt goed verdragen.

Kittens van ongeveer vijf weken die ook nog bij mams aan de 'bar' hangen, kun je bijvoorbeeld 4 voedingen per dag geven; 2 met pap en gemalen vlees of kip, enz. en 2 gewone papvoedingen. Naarmate het kitten ouder wordt, kun je de pap uit de vleesmaaltijden verwijderen. Vergeet dan niet hiervoor in de plaats kalk toe te voegen, want een jonge kat in de groei heeft dit zeker nodig.

Wacht met het geven van de eerste wormkuur tot de kleintjes zindelijk zijn, want als mams ze nog verschoont, heb je grote kans dat zij hier minder goed op reageert.

Gebruik ook in deze hele periode geen vlooiënbestrijdingsmiddelen, de gevolgen kunnen afschuwelijk zijn.

Mocht je in de periode na de bevalling twijfelen over de gezondheid van de poes of de kittens aarzel dan niet en ga zo snel mogelijk naar de dierenarts.

En als laatste: vergeet niet het nest binnen 40 dagen na de geboorte te melden bij de adjunct-secretaris.

Met dank aan: dierenartsencombinatie Hellendoorn en B.V. European Veterinary Laboratory te Amsterdam.